

ЛУПАНОВ Борис Олександрович

Лінгвіст, викладач іноземних мов

Б. О. Лупанов народився 17 серпня 1887 р. в Ізмаїлі, в сім'ї потомственного дворянина О. Г. Лупанова. Мати, уроджена Калиновська, дочка ізмаїльського священика.

У 1906 р. Б. О. Лупанов закінчив гімназію у Болграді, в 1910 р. — курс словесного відділення історико-філологічного факультету Новоросійського університету з дипломом першого ступеня. Вся його подальша трудова діяльність була пов'язана з роботою в середніх та вищих учебних закладах Одеси.

Б. О. Лупанов викладав російську мову і літературу, педагогіку, латинську та романо-германські мови, історію, методику викладання російської мови. Сам він володів грецькою, польською, англійською, німецькою, французькою, італійською, латинською мовами, вивчав іспанську і санскрит.

У 1920—1930-ті рр., коли для розвитку науки і культури вкрай потрібні були досвідчені кадри, Борис Олександрович віддав всі свої знання молодому поколінню. З 1914 до 1920 р. він був лектором з історії всесвітньої літератури в Одеській державній консерваторії. Паралельно з викладацькою діяльністю готувався до складання іспитів на отримання професорського звання. У 1910—1920 рр. Борис Олександрович викладав латину, російську мову і літературу в жіночій гімназії Бутович в Одесі.

У 1919 р. склав магістерські екзамени. Радою професорів Новоросійського університету був обраний і затверджений доцентом кафедри історії західноєвропейських літератур і мов. В якості доцента, пізніше професора, Б. О. Лупанов читав у колишньому Одеському університеті, а після його закриття — в Гумобіні загальні і спеціальні курси історії західноєвропейських літератур і мов. Після закриття Гумобіну перейшов, головним чином, на викладання іноземних мов у вищих учебних

закладах міста. З 1921 до 1924 р. читав курс лекцій в Одеському сільсько-господарському інституті українською мовою, викладав італійську мову.

У 1924 р. конкурсною комісією Б. О. Лупанов був обраний до числа викладачів медичного інституту з дорученням читати курс латинської мови.

У 1930 р. Б. О. Лупанов подавав заяву на ім'я директора Державної наукової бібліотеки (ОДНБ ім. М. Горького) про прийняття його до складу співробітників, але документів про те, що він був прийнятий на роботу, немає.

З січня 1931 р. Борис Олександрович — доцент кафедри всесвітньої літератури ІНО. У 1932 р., після відкриття в Одеському медичному інституті кафедри мов, на конкурсній основі був обраний завідувачем кафедри. З квітня 1933 р. — доцент Одеського обласного філіалу Всеукраїнської промакадемії, з 1934 р — професор.

У 1938 р. Б. О. Лупанов був запрошений на посаду завідувача кафедри романської філології у щойно відкритий Одеський державний педагогічний інститут. З 1940 р. Б. О. Лупанов — замісник директора інституту з наукової та учебової роботи. З 10 вересня 1941 р. виконував обов'язки директора інституту.

У період окупації він залишився в Одесі, викладав латинську мову в медичному інституті. У вересні 1945 р. був зарахований до штату співробітників ОДУ. З 24 травня 1947 р. почергово читав курси історії західноєвропейської літератури і загального мовознавства. З 15 січня 1947 р. звільнений, очевидно, з причини заборони сумісництва. З цього часу він викладав тільки у медінституті.

Помер Б. О. Лупанов у 1959 р., похований в Одесі.

Після смерті Б. О. Лупанова, у 1959 р. особиста бібліотека професора і його рукописний фонд поступили до Наукової бібліотеки ОДУ. Фонд професора Б. О. Лупанова містить цілий ряд підручників з української мови, словників, досліджень у галузі різних мов і літератур — все те, що необхідно було йому для вивчення тих дисциплін, які викладав. Особливу увагу привертають книги, присвячені Т. Г. Шевченку: В. Краніхфельд “Шевченко — певец України” (С.Пб., 1911) та виданий в Одесі у 1914 р. збірник “Т. Г. Шевченко, его жизнь и поэзия”.

Пр.:

Памяти Михаила Ильича Тимофеева: [Некролог — 30 апр. 1927 г.]. — Одесса, [1927], — 19 с. — Рукопись; Институты иностранных языков в Советской России: (Справка). — Одесса, 1943. — 4 с.; Из прошлого романских языков: Ист. очерки некоторых фонетических явлений романских языков. — Одесса, 1944. — 127, (8) с. — Рукопись; Очерки и заметки. — Одесса, 1945. — 199 с. — Рукопись.

Літ.:

Історія ОДУ за 100 р. — С. 366; Савельєва Є. Фонд професора Лупанова // Одес. ун-т. — 1995. — 13 верес.; Українська книга в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова: Бібліогр. покажчик. — Одеса: Астро-принт, 1999. — 284 с.; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. — Одеса, 2000. — Т. 3.

Н. Г. Запорожець

ЛЯПУНОВ Борис Михайлович

Мовознавець, акацемік АН СРСР

Б. М. Ляпунов народився 6 серпня 1862 р. у с. Болотоново Курмиського повіту Симбірської губ. Виходець із високоосвіченої дворянської сім'ї, що мала родинні зв'язки із Сеченовими, Кріловими, Зайцевими і Філатовими. Батько — Михайло Васильович Ляпунов — був відомим свого часу астрономом, завідував обсерваторією Казанського університету. Старший брат — Олександр Михайлович — був професором Харківського та Одеського університетів, злагатив світову науку дослідженнями в галузі математики і механіки. Другий брат, Сергій Михайлович — відомий російський композитор, піаніст, був професором Петербурзької консерваторії, другом і послідовником М. О. Балакірева.

Дитинство Б. М. Ляпунова пройшло в родинному батьківському маєтку в селі, де початкову освіту він здобув під керівництвом матері, Софії Олек-